

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 141/2011-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. H. a R. H., obaja bytom B., zastúpených advokátom JUDr. E. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva zaručeného čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 7 C 149/2005 z 23. decembra 2008, postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 99/2009 z 27. mája 2009, postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 61/2010 z 21. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. H. a R. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2010 doručená sťažnosť Ľ. H. a R. H. (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného

porušenia ich základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva zaručeného čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 149/2005 z 23. decembra 2008, postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 99/2009 z 27. mája 2009 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 61/2010 z 21. júla 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia ako navrhovatelia sa návrhom podaným na okresnom súde domáhali určenia, že ich vylúčenie z D. (ďalej len „družstvo“) je neplatné, alebo určenia neplatnosti uznesenia členskej schôdze družstva z 3. októbra 2005, ktorým bolo rozhodnuté o vylúčení sťažovateľov.

Okresný súd uznesením sp. zn. 7 C 149/2005 z 23. decembra 2008 konanie zastavil. Dospel k záveru, že odporca – D. v likvidácii, zaniklo výmazom z obchodného registra 24. októbra 2008 bez právneho nástupcu, čo je zároveň neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, preto konanie s odkazom na ustanovenie § 104 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) zastavil.

Uvedené uznesenie okresného súdu napadli sťažovatelia odvolaním, v ktorom argumentovali tvrdením, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav veci, kde nevykonal navrhované dôkazy, dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. Sťažovatelia v odvolaní namietali, že zápis do obchodného registra (výmaz odporcu, pozn.) nie je v súlade s právnym stavom, keďže podľa názoru odporcov neboli splnené predpoklady na výmaz družstva a navrhovali, aby „*súd dal podnet registrovému súdu Okresnému súdu Bratislava I na začatie konania vo veci obchodného registra podľa ust. §200a O. s. p. na dosiahnutie zhody medzi zápisom v obchodnom registri a skutočným stavom*“.

O odvolaní sťažovateľov rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co 99/2009 z 27. mája 2009, ktorým napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd skonštatoval, že sa v plnom rozsahu stotožňuje

s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, že ho považuje za vecne správne. V odôvodnení ďalej poukázal v súvislosti s námietkami sťažovateľov a ich návrhom na iniciovanie konania pred registrovým súdom na uznesenie okresného súdu sp. zn. 33 Exre 345/2006 z 19. októbra 2006, z ktorého jednoznačne vyplýva, že k zrušeniu odporcu (družstva) došlo z dôvodu, že z celkového počtu siedmich (v napadnutom uznesení krajského súdu je nesprávne uvedený počet „8“) členov družstva dobrovoľne uzavrelo dohodu o zániku členstva v družstve päť členov družstva, čím počet členov družstva klesol pod počet určený v § 221 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „obchodný zákonník“). Z uvedeného dôvodu nepovažoval za potrebné dať podnet okresnému súdu na zosúladenie zápisu v obchodnom registri so skutočným stavom.

Proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 15 Co 99/2009 z 27. mája 2009 podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovali odňatím možnosti konať pred súdom a nepreskúmateľnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu, pretože rozhodnutie neobsahuje konkrétne vysvetlenie, ako sa súd vysporiadal s odvolacími dôvodmi procesnej povahy. Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 61/2010 z 21. júla 2010 dovolanie sťažovateľov odmietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia k námietke nedostatočnosti odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu uviedol, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie citujúc tak nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 46/05, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež uviedol, že *„z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, z akých dôvodov považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne a z akých dôvodov uznesenie o zastavení konania potvrdil. Napadnuté uznesenie krajského súdu teda obsahuje vysvetlenie dôvodu rozhodnutia a v uvedenom zmysle nie je nepreskúmateľné.“*

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu argumentovali, že okresný súd im svojím postupom odňal možnosť konať, a to tak, že *„zrušil pojednávanie, predčasne si vo veci vytvoril názor len na základe dôkazov produkovaných protistranou a sťažovatelia ako účastníci konania nemali možnosť bezprostredne konať v prítomnosti súdu na pojednávaní a bola porušená aj*

zásada verejnosti. Súd si na základe oznámenia likvidátora predčasne vytvoril názor v otázke podmienok konania, dospel k záveru, že žalovaná strana stratila spôsobilosť byť účastníkom konania, zrušil pojednávanie a konanie zastavil.“.

Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu sťažovateľa v sťažnosti namietali, že „z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno v žiadnej možnej interpretácii ustáliť ako odvolací súd preskúmal rozhodnutie vzhľadom na jednotlivé odvolacie dôvody uplatnené sťažovateľmi (namietaní postupu súdu prvého stupňa, ktorý im odňal možnosť konať pred súdom, ďalšie špecifické námietky vo veci a návrhy na vykonanie nových dôkazov. Jednalo sa o námietky a dôkazy, ktoré mali význam pre rozhodnutie vo veci, nakoľko sa nimi malo preukázať, že stav deklarovaný likvidátorom žalovaného družstva, a z ktorého vychádzal súd prvého stupňa a ktorý likvidátor deklaroval aj na obchodnom registri, nie je v súlade so skutočným právnym stavom a nemohlo dôjsť k zákonnému zániku žalovanej protistrany). Odvolací súd sa v podstate vo svojom rozhodnutí obmedzil na skonštatovanie, že sa stotožňuje s prvostupňovým rozhodnutím a bez objasnenia vzťahu k posudzovanej otázke podmienok konania sa zameriaval na preskúmanie obsahu rozhodnutia súdu o zrušení družstva. Tento vzťah nemožno vyvodil ani z platného právneho poriadku. Rozhodnutie č.k. 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006, ktoré odvolací súd vo svojom uznesení cituje, nespôsobovalo zánik právnej subjektivity žalovaného družstva, nakoľko zrušením družstvo nezaniká. Citované uznesenie 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006 bolo rozhodnutím o zrušení družstva a jeho vstupe do likvidácie. Toto uznesenie 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006 bolo vydané v čase až po podaní návrhu sťažovateľov vo veci 7C 149/2005, návrh bol podaný 30.11.2005, avšak ani vydanie tohto uznesenia nebránilo súdu pokračovať v konaní. Po vydaní uznesenia o zrušení a vstupe do likvidácie, družstvo ďalej existuje ako právnická osoba, ktorá je subjektom právnych vzťahov a je povinná sa riadiť právnym poriadkom. Zrušenie družstva a rozhodnutie o vstupe do likvidácie nie je skutočnosťou priamo spôsobujúcou zánik právnej subjektivity a teda nejedná sa o skutočnosť, ktorá by bola relevantná z hľadiska posúdenia podmienok konania, v takom smere, aby odôvodňovala zastavenie konania. Rozhodnutie odvolacieho súdu je preto zjavne arbitrárne a predčasné, ak súd posudzoval len uznesenie 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006 a na druhej strane pri rozhodovaní

neposudzoval súd námietky účastníkov, ktoré sa týkali samotného procesu likvidácie a otázky, či družstvo zákonne zaniklo a skutočností, ktoré nastali po vydaní uznesenia 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006. Odôvodnenie odvolacieho súdu nemôže dávať ani logicky korektné a konzistentné odpovede na námietky, argumentáciu sťažovateľov, nakoľko sťažovatelia uvádzali skutočnosti, na ktoré uznesenie OS Bratislava I., č.k. 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006 nemohlo dávať odpoveď, nakoľko sa týkalo otázky zrušenia a nie otázky zániku žalovaného družstva.

... Ak teda súd odvolací dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre zrušenie družstva, nedáva to dostatočnú odpoveď na otázku splnenia podmienok pre zánik žalovanej protistrany. V tomto smere je uznesenie odvolacieho súdu predčasné, nevychádza z dôkladného posúdenia všetkých skutočností významných pre rozhodnutie vo veci.

Nejedná len o nesprávne právne posúdenie, ale aj taký postup, ktorým sa sťažovateľom odňala možnosť konať pred súdom a to do takej miery, že došlo k zastaveniu konania a porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V danom prípade mala nesprávna činnosť v procese dokazovania a rozhodovania súdov za následok zastavenie konania, predčasné vytvorenie si názoru spôsobilu, že sa súd prvého stupňa a súd odvolací nezaoberal námietkami, dôkaznými návrhmi a sťažovateľov vo veci. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda zaťažujú také vady, ktoré sú nezlučiteľné s riadnym chodom spravodlivého súdneho konania. Následkom vád v činnosti odvolacieho súdu bolo zastavené konanie, čím došlo taktiež k porušeniu práva sťažovateľov na prejednanie ich vecí, k porušeniu práva na súdnu ochranu, práva na to aby ich návrh bol náležité prejednaný.“

Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu sťažovatelia v sťažnosti namietali, že „na arbitrámosť a predčasnosť rozhodnutia nedal uspokojivú odveď sťažovateľom ani Najvyšší súd SR. Pritom je nepochybné, že argumentácia založená na uznesení OS Bratislava I., č. k. 33 Exre 354/2006 zo dňa 19.10.2006 ešte nezakladá dôvody na zastavenie konania, najvyšší súd ako súd dovolací preto zaťažil svoje rozhodovanie tiež vadou, ktorá zároveň znamenala porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy SR a článku 6. ods. 1 Dohovoru.

Súdy nerešpektovali právo účastníkov na rovnosť v konaní. Pri vydávaní napadnutých uznesení prihliadli na dôkazy produkované likvidátorom protistrany. Na druhej strane návrhom sťažovateľov na vykonanie dôkazov nebolo vyhovené, v odôvodnení sa týmito návrhmi súdy ani náležite nezaoberali a výsledkom bola značná disproporcia v možnosti účastníkov ovplyvniť priebeh konania. Bolo porušené právo sťažovateľov na rovnosť účastníkov v konaní.“

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti ústavnému súdu navrhli, aby o ich sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že ich základné práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, na rovnosť všetkých účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a v ich prítomnosti s možnosťou vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ďalej ich právo na spravodlivé súdne podľa čl. 6 dohovoru a právo podľa čl. 14 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces podľa čl. 47 charty uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 61/2010 z 21. júla 2010, uznesením krajského súdu sp. zn. 15Co/99/2009 z 27 mája 2009 a uznesením okresného súdu sp. zn. 7 C/149/2005 z 23. decembra 2008, ako aj postupom súdov v uvedených konaniach porušené boli.

Sťažovatelia zároveň navrhli, aby ústavný súd označené rozhodnutia súdov zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia tiež žiadajú priznať im finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € pre každého z nich, ktoré by im mal vyplatiť najvyšší súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu a trovy právneho zastúpenia.

Zároveň sťažovatelia v závere svojej sťažnosti žiadali, „aby Ústavný súd odložil až do rozhodnutia vo veci vykonateľnosť rozhodnutí: uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 61/2010 zo dňa 21 júla 2010, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 15Co/99/2009-89 zo dňa 27 mája 2009 uznesenie Okresného súdu Bratislava I. sp.zn. 7 C/149/2005-79, zo dňa 23.12.2008“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Ústavný súd vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu okresného a krajského súdu poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127. ods. 1 ústavy.

Účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Napadnuté uznesenie okresného súdu a postup súdu, ktorý mu predchádzal, bol napadnuteľný odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Túto možnosť (podať odvolanie) sťažovatelia aj využili. Ochranu ich označeným právam poskytoval v odvolacom konaní krajský súd, a tak ústavný súd už nemôže podrobiť svojmu prieskumu napadnuté uznesenie okresného súdu.

Dôvody a námietky, ktoré viedli sťažovateľov k podaniu dovolania proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu, sú totožné s dôvodmi a námietkami uvádzanými v tejto sťažnosti. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že ochranu označeným právam sťažovateľov poskytoval v dovolacom konaní najvyšší súd, preto ústavný súd už nemôže podrobiť svojmu prieskumu ani napadnuté uznesenie krajského súdu.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie označených práv postupom a uznesením okresného súdu z 23. decembra 2008 a postupom a uznesením krajského súdu z 27. mája 2009, odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Iba nad rámec ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na lehotu na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde a skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu muselo nadobudnúť právoplatnosť zjavne po jej uplynutí, bolo by nutné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako oneskorene podanú.

2. Sťažovatelia namietali porušenie svojich označených práv aj postupom a uznesením najvyššieho súdu, pričom jadrom ich sťažnosti je námietka, že aplikácia procesných predpisov na prerokovávanú vec zo strany najvyššieho súdu prebehla ústavne nekonformným spôsobom, pretože je odôvodnenie nekonkrétne, nie je zjavné, ako najvyšší súd uplatnil názory z judikatúry na konkrétny stav.

Ústavný súd poukazuje svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namietá, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

2.1 K námietke sťažovateľov o porušení ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, z akých dôvodov uznesenie o zastavení konania potvrdil. Napadnuté uznesenie teda obsahuje vysvetlenie dôvodu rozhodnutia a v uvedenom zmysle nie je nepreskúmateľné...“

Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, sú pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konania zastaví (§ 107 ods. 4 O.s.p.)... Povaha veci bráni pokračovať v konaní okrem iného vtedy, ak účastník nemá právneho nástupcu, tak ako v danej veci, keď došlo k zániku odporcu dobrovoľným výmazom z obchodného registra.“

Ústavný súd preto konštatuje, že dôvody, na ktorých najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, sú konkrétne a je z nich zrejmé, že najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal a primeraným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľov. Sťažovatelia prípustnosť svojho dovolania založili na argumentácii, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Tú videli v nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý sa údajne nevyssporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia s ich námietkami proti postupu okresného súdu, ktorý sťažovateľom neumožnil vyjadriť sa k skutočnostiam tvoriacim podklad rozhodnutia okresného súdu (zánik odporcu preukázaný výmazom odporcu z obchodného registra, pozn.) a nevykonal nimi navrhované dôkazy pre účely zistenia skutočného stavu.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že z odôvodnenia uznesenia okresného ako aj krajského súdu jednoznačne vyplýva, že dôvodom zastavenia konania iniciovaného sťažovateľmi bola právna skutočnosť – výmaz družstva z obchodného registra. Podľa § 107 ods. 4 OSP je zánik právnickej osoby obligatórnym dôvodom na zastavenie konania. Túto právnu skutočnosť nemohli ovplyvniť ani navrhované dôkazy sťažovateľov týkajúce sa nesplnenia podmienok pre zánik odporcu – družstva, ktoré neboli relevantné vo vzťahu k predmetu konania (určenie neplatnosti vylúčenia sťažovateľov z družstva, pozn.). Preto na tieto námietky sťažovateľov najvyšší súd v odôvodnení reagoval uvedením judikatúry ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že súd nie je povinný reagovať na všetky námietky účastníka, ale len na tie, ktoré majú význam pre rozhodnutie. Najvyšší súd preto správne konštatoval neopodstatnenosť námietok sťažovateľov, že v konaní im postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať a dovolanie odmietol ako procesne neprípustné.

Ústavný súd námietky sťažovateľov o údajnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj o ústavne nekonformnej aplikácii procesných predpisov hodnotí ako neopodstatnené, pretože najvyšší súd v rámci dovolacieho konania aplikoval relevantné ustanovenia OSP podľa ich účelu a zmyslu, rešpektujúc tak práva sťažovateľov, a preto závery uvedené v napadnutom uznesení najvyššieho súdu sú celkom legitímne a právne akceptovateľné.

Ústavný súd konštatuje, že nezistil v napadnutom uznesení najvyššieho súdu známky arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti, ktoré by mohli signalizovať porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a identického práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), preto závery týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa vzťahujú aj na namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V tejto spojitosti hodno zdôrazniť, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (III. ÚS 185/09).

Vzhľadom na to, že ústavný súd zhodnotil právne závery najvyššieho súdu ako správne, nezistil relevantnú súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny ani ich právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 listiny, predloženú sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.2 Sťažovatelia ďalej namietali porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny. V odôvodnení sťažnosti uviedli, že „*pri vydávaní napadnutých uznesení prihliadli na dôkazy produkované likvidátorom protistrany. Na druhej strane návrhom sťažovateľov na vykonanie dôkazov nebolo vyhovené, v odôvodnení sa týmito návrhmi súdy ani náležité nezaoberali a výsledkom bola značná disproporcia v možnosti účastníkov ovplyvniť priebeh konania.*“ .

Ústavný súd považuje túto námietku za neopodstatnenú, pretože už z odôvodnenia uznesenia okresného súdu, ako aj krajského súdu vyplýva, že súd nevychádzal z „*dôkazov produkovaných protistranou*“, ale pri zisťovaní podmienok konania, ktoré súd skúma ex offio podľa § 103 a nasl. OSP, zistil a považoval za preukázané výpisom z obchodného registra, že D. v likvidácii zaniklo výmazom z obchodného registra 24. októbra 2008.

Zánik družstva výmazom z obchodného registra predstavuje podľa názoru ústavného súdu taký nedostatok podmienky konania, ktorý nie je možné odstrániť a najmä nie v rámci napadnutého konania, preto ústavný súd konštatuje, že súdy postupovali správne, keď konanie zastavili aplikujúc § 107 ods. 4 OSP. Ani návrhy sťažovateľov na dokazovanie neboli spôsobilé ovplyvniť skutočnosť, že družstvo právoplatne zaniklo jeho výmazom. Navyše z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že k zrušeniu odporcu došlo z dôvodu zániku členstva piatich členov družstva zo siedmich, čím sa naplnil dôvod na zrušenie družstva podľa § 257 ods. 1 písm. a) Obchodného zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že sťažovatelia skutočne tento proces zrušenia a výmazu nevedeli ovplyvniť, ale podľa názoru ústavného súdu táto skutočnosť nezakladá porušenie ich základného práva na rovnosť účastníkov v konaní, a preto konštatuje, že nie je daná príčinná súvislosť medzi týmito namietaným základným právom sťažovateľov a postupom súdov v napadnutom konaní. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.3 Ústavný súd sa musel vysporiadať aj s námietkou porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, pričom z obsahu námietok a argumentácie sťažovateľov je zrejmé, že sťažovatelia namietali iba právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Z obsahu uznesenia krajského súdu vyplýva, že toto právo im nebolo uprené, pretože sťažovatelia sa

mohli vyjadriť k vykonaným dôkazom, čo aj učinili, preto ústavný súd konštatuje, že už prima facie nie je daná príčinná súvislosť medzi týmto namietaným základným právom sťažovateľov a postupom súdov v napadnutom konaní. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.4 Sťažovatelia ďalej vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu namietali, že došlo k porušeniu ich práva podľa čl. 14 dohovoru. Vzhľadom na obsah tohto práva a absenciu akejkoľvek relevantnej argumentácie v sťažnosti ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že prima facie nie je relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a týmto právom, preto predloženú sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.5 Sťažovatelia napokon namietali, že postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené ich základné právo podľa čl. 47 charty, ktorá bola 14. decembra 2007 publikovaná pod 2007/C 303/01.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd sa zaoberal povahou charty z hľadiska rozsahu jej pôsobnosti a jej aplikovateľnosťou v posudzovanom prípade. Je nepochybné, že na základe tzv. Lisabonskej zmluvy (ako jej súčasť, pozn.) sa charta stala právne záväznou súčasťou primárneho práva Európskej únie (ďalej len „únia“) s rovnakou právnou silou, ako sú zakladajúce zmluvy dňom 1. decembra 2009.

Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo únie.

Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

Z citovaných článkov charty vyplýva, že čl. 47 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. júna 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. decembra 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. apríla 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37).

Podľa názoru ústavného súdu prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. Z citovaných ustanovení charty totiž vyplýva, že charta sa v prvom rade vzťahuje na inštitúcie a orgány únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva únie.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade sťažovateľov, ktorí sa obrátili na všeobecný súd, aby rozhodol o ich veci na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie (rozsudok z 13. júla 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchýliť od práva únie (rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2011